

Gabrijela Mecky Zaragoza

PERCEPCIJA ŽENSKOSTI KAO UBOJITOSTI: MARULIĆEVA *JUDITA*
(1501) I *BIRCKOVA IVDITH* (1534)

Članak se usredotočuje na apokrifni lik Judite, mužubojice. Književni tekstovi o krvavom liku Judite posebno su zanimljivi znanstvenicima koji se bave kulturalnim studijima, u prvom redu zato što pripadaju žanru literarnih produkcija jeze koja se koristi u specifične svrhe. Preko takvih produkcija možemo iskusiti sve vrste straha i to bez ikakve stvarne opasnosti. Kao drugo, književni tekstovi o Židovki Juditi pokazuju kako takvo voajersko ovladavanje strahom rezultira gradnjom jednog »žanra«. Kao treće, iako su odnosi među spolovima uvijek određeni kulturom pa time i različitim scenarijima straha, svi oni imaju nešto zajedničko: svi su poput podloge na koju autor – ili čitatelj – projicira vlastite fantazije, dakle služe kao »posude«, a percepcija Judite u ranome šesnaestom stoljeću nudi upravo savršen primjer tih različitih projekcija i različitih strategija »sadržavanja«.

Oko 1500. godine Europa je bila zahvaćena velikim društvenim i političkim potresima pa je prvo desetljeće novoga stoljeća stvorilo plodno tlo za razne, specifične i nespecifične, strahove. Taj povećani potencijal straha tražio je odušak koji je našao u liku Judite. Stoga je u ranome šesnaestom stoljeću recepciji Juditine teme stalno rasla popularnost. U ovom članku analiziraju se prva dva moderna teksta o Juditi – *Judita* Marka Marulića (1501) i *Ivdith Sixta* Bircka (1534), s posebnim osvrtom na njihove književne i teoretske implikacije za percepciju takozvanoga »ženskog« u patrijarhalnom svijetu. Autorica postavlja tezu kako se ekstenzivna promjena vjerskih koncepcija u rano moderno doba odrazila i na dva teksta o Juditi ili, točnije, na percepciju koncepcije rodova u ta dva teksta. Članak se sastoji iz dva dijela. U prvome se usredotočuje na međusobni utjecaj promjene vjerskih ideja i proizvodnje društvene koncepcije rodova, u drugome dijelu se pozornost usmjerava na interakciju između koncepcije roda koja se pojavljuje u tadašnjem društvu i koncepcije roda u dva teksta o Juditi.